

Віталій Овчарук

Обкестробуї
Клас

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

Віталій Охманюк

Оркестровий клас

*Навчально-методичний посібник
У 2-х частинах*

Частина 1

Рекомендовано вченою радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Луцьк
Вежа-Друк
2015

УДК 785.1(075.8)
ББК 85.315.1я73+85.953.2я73+85.941.2я73
О-92

*Рекомендовано до друку вченою радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 12 від 25 червня 2015 р.;
наказ № 169-з від 8 липня 2015 р.)*

Рецензенти:

Грінченко С. С. – народний артист України, професор кафедри баяна, акордеона Національної музичної академії України;
Мельничук С. Ф. – народний артист України, завідувач кафедри народних інструментів Рівненського гуманітарного університету, професор;
Шиманський П. Й. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичних інструментів інституту мистецтв СНУ імені Лесі Українки.

Охманюк Віталій

О-92 Оркестровий клас : навч.-метод. посіб. : у 2 ч. – Ч. 1 / Віталій Охманюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 194 с.

ISMN 979-0-90007105-4-3
ISMN 979-0-90007105-5-0 (Ч. 1)

У навчально-методичному посібнику «Оркестровий клас» (ч. 1) уміщено методичні рекомендації «Оркестровий клас як засіб виховання музиканта-виконавця, диригента, педагога», вокально-інструментальний твір для жіночого голосу та народного хору в супроводі оркестру народних інструментів й аранжування творів, в основу яких покладено українські народні мелодії. Солюючими інструментами здебільшого є сопілка та цимбали.

Видання рекомендоване для викладачів і студентів вищих мистецьких навчальних закладів, керівників професійних й аматорських оркестрів та ансамблів українських народних інструментів.

УДК 785.1(075.8)
ББК 85.315.1я73+85.953.2я73+85.941.2я73

ISMN 979-0-90007105-4-3
ISMN 979-0-90007105-5-0 (Ч. 1)

© Охманюк Віталій, 2015
© Маліневська Ірина (обкладинка), 2015

ПЕРЕДМОВА

У музичній палітрі культурного життя України одне з чільних місць належить народній оркестровій (інструментальній) музиці. Розмаїття музичного інструментарію, що існує на теренах України зумовлене, насамперед, унікальністю її геополітичного розташування [3, 24].

Оркестрова гра відома з давніх часів. Її педагогічне значення полягає у розвитку музичного інтелекту. Саме тому в музичних закладах навчання оркестрової гри посідає важливе місце серед основних профілюючих дисциплін.

Репертуар як віддзеркалення традиції музичного мистецтва є одним із важливих чинників становлення та функціонування народно-інструментальних оркестрів (ансамблів) в академічному мистецтві України.

Проблема формування репертуару для народно-інструментальних колективів згідно з сучасними вимогами (актуальність, ідейна спрямованість, художня досконалість) завжди була не простою як за принципом добору навчально-художнього матеріалу, так і за джерелом поповнення. На жаль, друкованої літератури для народно-інструментальних колективів обмаль.

Викладачі вищих музичних навчальних закладів надають великого значення оркестровому класу, де студенти отримують можливість прилучення до музики українських класиків, набувають навиків колективної гри, розуміння багатоголосного і багатотембрового звучання, розвивають аналітичне мислення студента, зміцнюють чуття ансамблю, виховують смак, здатність оперативно підкорювати власну гру своїй групі інструменталістів і цілісній драматургії звучання твору. Функція оркестру народних інструментів в умовах мистецького навчального закладу полягає в тому, щоб вирішувати завдання зразкового колективного виконавства.

Отже, мета цього видання – сприяння ефективності засвоєння виконавських навичок та практичних умінь учасників народного оркестру,

розвиток особистості студента, пропагування українських народних інструментів. Окрім цього, посібник, демонструючи новостворений матеріал, розширить репертуарну скарбницю для українського народного оркестру й допоможе частково вирішити проблему, яка стоїть перед народно-інструментальним мистецтвом – забезпечення процесу професійної підготовки майбутнього викладача музики навчальним і концертним репертуаром. [10, 4]

Специфічна роздвоєність цільової функції оркестру народних інструментів в умовах навчального закладу полягає в тому, що вирішуючи головне завдання зразкового колективного виконавства, він є базою диригентської практики. Крім того, тут проходять апробацію навчально-творчі праці студентів, що сприяє закріпленню знань та навичок з курсу інструментування.

У навчально-методичному посібнику, запропонованому лауреатом міжнародних та всеукраїнських конкурсів баяністів-акордеоністів, кандидатом мистецтвознавства, доцентом кафедри музичних інструментів інституту мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Віталієм Охманюком усі твори, в його аранжуванні, досить технічні, доступні для сприйняття і зручні для виконання, можуть бути рекомендовані як для навчального процесу студентів мистецьких навчальних заходів III-IV рівнів акредитації, так і для концертного виконання. Використано тільки українські мелодії різних регіонів України. Цінним є те, що в усіх творах використовуються українські народні інструменти, такі як: бандура, сопілка, бугай, кобза, цимбали, козо-бас та ін. До збірника увійшли такі обробки на народні мелодії як: «Весільна полька з Серафинець», «Гоп-га-гов», «Українська полька» на мелодію В. Попадюка, пісня «Вітре буйний, вітре буйний...» на вірші Т. Шевченка, музика В. Захарченка для голосу та народного хору у супроводі оркестру українських народних інструментів, «Українські народні мелодії». Усі композиції публікуються вперше.

Методично-репертуарний збірник сприятиме частковому вирішенню однієї з проблем навчально-методичного процесу у вищому навчальному закладі, а саме: забезпечення відповідним навчальним матеріалом, зокрема нотною літературою, під час вивчення курсів: «Оркестровий клас», «Інструментування», «Ансамбль народної музики», «Клас інструментального ансамблю».

Підручник є важливим методичним і репертуарним надбанням українського народно - інструментального виконавства.

Розділ I

Оркестровий клас як засіб виховання музиканта-виконавця, диригента, педагога

Важливість виховання окремих видатних виконавців-солістів, їх висока професійна майстерність сприяє зростанню загального рівня виконавства, основні зусилля, методичну і організаційну роботу викладачі дисципліни «оркестровий клас» вищих музичних навчальних закладів спрямовують на всебічний розвиток майбутнього фахівця-педагога, виконавця, керівника оркестру і вихователя. Досягненню таких багатогранних результатів служить цілий ряд ланок, серед яких важливою є робота оркестрового класу. Саме в оркестрі формуються і проявляються ті основні риси, які в комплексі визначають обличчя майбутнього фахівця як в професійному, так і в суспільно-моральному відношеннях.

Під час занять з оркестрового класу кожен студент демонструє свій художній смак, своє уявлення про ідею і характер того або іншого твору, своє розуміння фразування, штриха, тембру. Гра ж в оркестрі вимагає підпорядкування індивідуальності інтересам цілого, волі диригента, здійсненню його художнього задуму. Тільки за цієї умови оркестр стане творчим колективом, тільки тоді зможе народиться колективне музикування. Перед оркестрантом постають і деякі технічні проблеми, незалежні від міри досконалості володіння ним своїм інструментом. Одна з таких проблем – відчуття темпу і ритму. У відмінності від сольного виконання, оркестрова гра, як правило, не дає музиканту свободи темпових і ритмічних відхилень і вимагає в цьому відношенні певної стабільності. Якщо два студенти, які не мають досвіду оркестрової гри, виконають одну і ту ж технічно важку музичну фразу – їх виконання не буде однаковим в темпо-ритмічному плані. Це і різна довжина однакової тривалості, і неточності в поєднанні різних ритмічних малюнків, неоднакове відношення до темпу при посиленні або

зменшенні звучання і т. д. При грі в оркестрі такі індивідуальні ритмічні і темпові відхилення руйнують ансамбль.

Важливим технічним завданням є вироблення у оркестранта відчуття строю, прагнення до постійного контролю над точністю інтонації. І хоча ця проблема для оркестру народних інструментів менш гостра, чим для симфонічного і особливо духового оркестрів, вона вимагає неослабної уваги. Особливістю строю тут є стабільність, обумовлена наявністю баяна з його незмінним *ля*. Ця постійність строю баяна, будучи позитивним чинником, вносить в роботу оркестру і деякі труднощі: струнники, наприклад, при одночасній грі з баяністами повинні стежити за температурацією свого строю; баяністи ж, за наявності в оркестрі двох і більше баянів, вимушені підбирати інструменти з однаковим тембровим забарвленням. Важливою умовою для настроювання кобз і скрипок є правильність положення у них підставок, без чого не можна добитися чистоти інтервалів, а, отже, і чистоти строю оркестру. Найточніше первинне настроювання ще не дає гарантії стрійного звучання упродовж усієї п'єси. Не можна допускати нестрійності в оркестрі. При цьому диригент повинен пам'ятати, що оркестранти контролюють дії по збереженню строю з тим, щоб в майбутньому використати досвід керівника у своїй роботі. Інколи музикант чує нестрійність звучання свого інструменту, але не може визначити – вище або нижче треба його підстроїти. Диригент, як досвідчений музикант, допомагає оркестранту почути нестрійність і знайти чисте звучання. Диригент може показати, що поганий стрій не лише викликає неприємні відчуття у слухачів, не кажучи вже про самих оркестрантів, але і позбавляє оркестр потужного монолітного звучання, гармонійної насиченості. Впливаючи практично показом, постійною вимогливістю, диригент виховує в музикантів прагнення працювати в оркестровому класі в атмосфері інтонаційної чистоти і кожен прояв нестрійності сприймати як прикру перешкоду.

Професіоналізм оркестранта полягає в умінні "знайти себе" в групі.

Необхідна перебудова: адже значний період часу – декілька годин на день – молодий музикант віддає заняттям на інструменті, його виконавство спрямовується власним художнім смаком і порадами педагога, у ньому систематично зміцнюється образ мислення *соліста*. Тим важливіші зусилля, які слід додавати для того, щоб цей музикант, беручи участь в оркестрі, на перше місце ставив єдність звучання групи, уміння "вписатися" в неї, злитися з нею. А це завжди легше зробити, якщо правильно зрозуміти функцію своєї групи в тому або іншому епізоді – чи веде вона мелодичну лінію, підголосок, акомпанемент, чи виконує роль гармонічного заповнення т. д.

Під час вироблення в умовах колективної гри відчуття темпу і ритму, строю, повного злиття зі звучанням групи, не можна не враховувати особливих умов, в яких проходить діяльність оркестрового класу в учбовому закладі. Значна частина репетиційного часу тут віддається студентам – диригентам III, IV і V курсів. Природно, що молодим, недостатньо досвідченим диригентам доводиться в процесі роботи вирішувати складні завдання засвоєння музичного матеріалу, відпрацювання диригентської техніки; при цьому завдання виховання оркестрових музикантів не можуть вирішуватися ними повною мірою. Тим більшого значення набувають заняття, що проводяться з певною методичною спрямованістю керівником оркестрового класу, на якому лежить відповідальність за виховання в музикантах високопрофесійного відношення до оркестрового виконавства.

Оркестровий клас відіграє позитивну роль і в розвитку художнього смаку студентів. Заняття по диригуванню в класі і в оркестрі, написання творчих робіт з інструментування і прослуховування їх в оркестрі, враження від роботи оркестру під керівництвом диригентів-педагогів, а також студентів – все це стимулює творчий ріст оркестрантів, веде до подальшого професійного розвитку. Заняття в оркестровому класі розширює музичний кругозір: тут відбувається знайомство з новими творами, формується відношення до питань музичної естетики.

Значення оркестрового класу не вичерпуються сумою знань і навиків, необхідних оркестранту як спеціалісту високої кваліфікації. Є й інша сторона діяльності оркестру, результати якої хоч і не можуть бути точно зафіксовані, але й надзвичайно важливі у справі виховання людини – члена колективу. Ця проблема потребує особливої уваги, якщо врахувати, що значна частина занять проходить індивідуально і однокурники зустрічаються на групових заняттях рідше, ніж студенти інших навчальних закладів. А якщо ж говорити про заняття, де студенти збираються в єдиний колектив, то це тільки оркестровий клас. І в значній мірі саме на оркестрових репетиціях, виховується відповідальність перед колективом і відчуття колективізму. В результаті цілеспрямованої роботи, інколи достатньо довгої і складної, що проводиться як на загальнооркестрових, так і на групових репетиціях і на індивідуальних заняттях в класі, навіть той оркестрант, відчував себе більше, як соліст, приходить до переконання, що не можна не підкоритися інтересам загальної справи і недобросовісним відношенням до виконання своєї партії в оркестрі, перекреслити роботу цілого колективу. Як своє, особисте, він сприймає невдачі і успіхи оркестрового колективу, допомагає шукати шляхи до вдосконалення, пізнає творче задоволення як результат колективної праці.

Оркестровий клас несе функції практичної бази навчання студентів – майбутніх диригентів. Під час репетиційної роботи, на всіх її стадіях важливу роль відіграє практичне керівництво з боку педагога-диригента, керівника студента, що стоїть за пультом. Різноманітні форми допомоги, які надає педагог: тут і порада, і тактувальне зауваження, і практичний показ окремого епізоду – загалом, все те, що допомагає студентові отримати навички репетиційної роботи. На набуття таких навичок впливають знання студентом-диригентом специфіки інструментів, що є в оркестрі. Студент, що володіє цими інструментами добре розуміє, як технічні можливості музиканта, який сидить в оркестрі, так і, що особливо важливо, його психологічний стан в тому чи іншому випадку, неодмінно веде до

встановлення необхідного контакту між диригентом і оркестрантом. Для диригента-студента, спеціальністю якого є скрипка чи кобза, робота зі струнною групою оркестру не виявляється складною, але в диригента-баяніста положення інакше. І якщо він погано знає струнні інструменти, не володіє ні скрипкою ні кобзою, його чекають значні труднощі.

Під час учбової репетиційної роботи учасники оркестру накопичують достатньо цікавий творчий досвід. Дати їм вихід, представити виступ на публічному концерті – значить принести творче задоволення не тільки керівництву оркестру – диригенту чи студенту-диригенту, але і усьому колективу. Разом із цим виступи дозволяють оцінити професійний ріст колективу.

Важливим моментом є органічний зв'язок оркестрового класу з курсом інструментування. Кожна з цих дисциплін має, звичайно, свої учбові функції, але обидві відіграють важливу роль у формуванні художніх поглядів, відчуття стилю, в поповненні репертуару. Сутність в цілях і шляхах виховання потребує постійного зв'язку в діяльності відповідних класів. Зусиллями педагогів цей зв'язок значно укріплюється за рахунок узгодження репертуару на учбовий рік і особливо за рахунок обов'язкового програвання в оркестрі робіт по інструментуванню студентів III і IV курсів, чому передують, звісно відповідна репетиційна робота над ними. Все це дуже стимулююче впливає на студентів, пробуджує і розвиває у них інтерес до інструментування як форми творчої роботи, підвищує відповідальність в питаннях професійної підготовки і, в результаті, активно сприяє важливій справі виховання майбутнього фахівця.

Форми музичної роботи, що роблять певний вплив на рівень майстерності оркестранта, взаємопов'язані з ансамблевим виконавством. Немає необхідності порівнювати роль ансамблю і оркестру у формуванні рис високого професіоналізму музиканта, адже кожен з цих видів виконавства має свою специфіку, неповторність, і один з них не може замінити іншого.

Історичні шляхи виконавства на українських народних музичних інструментах склалися так, що професійна ансамблева гра на цих інструментах стала розвиватися в основному в останні десятиліття. Очевидно цією відносною «молодістю» жанру пояснюється ще недостатньо широкий розвиток у нас ансамблів саме українських народних музичних інструментів, відсутність усталених традицій, слабка репертуарна база.

Досвідчений керівник оркестру завжди відчуває різницю у спілкуванні з оркестрантами, які мають досвід ансамблевої гри, чи такі, що не мають його. Як правило, перші з них володіють деякою темповою і ритмічною гнучкістю, вміють постійно слідкувати за строем, добре відчувають свою роль в групі, швидко сприймають побажання диригента. Тому можна зрозуміти зацікавленість диригента оркестру в широкому розвитку ансамблевого виконання в середовищі оркестрантів, як явищі, сприяючому, зокрема підвищенню оркестрової майстерності музикантів.

Ансамблі будь-яких форм народжуються нелегко. В повній мірі постають тут проблеми психологічної сумісності, інші об'єктивні обставини, від яких залежить доля існування колективу. А як важлива єдність учасників ансамблю в питаннях музичного смаку, стилю, виконавського темпераменту і т. д.

На сьогодні є нагальне питання достатнього репертуару для різних за складом ансамблів. Потрібні нові оригінальні твори, високохудожні обробки українських народних мелодій. Немалу користь можуть принести і переклади для ансамблів, створені студентами при проходженні ними курсу оркестровки.

Репертуар оркестрового класу тісно пов'язаний як з вирішенням певних учбово-методичних задач, так і з тим творчим напрямом, котрий лежить в основі даного колективу.

Таким чином, можна говорити, що інтонації української мелодії, наспівані сопілкою, бандурою, цимбалами чи кобзою проникливо звучать в

українському оркестрі, не можуть не зачепити сокровених сторін людської душі. В них закладена велика сила, яка допомагає нам у справі виховання майбутніх музикантів-виконавців, диригентів – керівників колективів, носіїв ідейних і естетичних принципів.

Теми для рефератів

1. Особливості роботи з оркестром українських народних інструментів.
2. Творча діяльність провідних народних оркестрів України.
3. Предмет оркестрового класу в процесі професійного навчання виконавців.
4. Історико – культурний розвиток українського оркестру народних інструментів.

Теми для самостійної роботи

1. Музично-оркестрова культура України початку ХХ століття.
2. Розвиток оркестрів українських народних інструментів на Волині.
3. Принципи аранжування українських народних інструментів.
4. Творчий феномен Віктора Гуцала.
5. Виникнення народних інструментів в Україні (сопілка, бандура, кобза, бугай, коза-бас).
6. Народно – інструментальна музика у творчості Анатолія Гайденка.

Теми для дискусій та семінарів

1. Яка сутність та завдання оркестрового класу ?
2. Які характерні риси звучання українського народного оркестру ?
3. Що особливого і закономірного в інструментуванні для оркестру українських народних інструментів ?
4. Роль репертуару та художньо – цільова спрямованість у підготовці диригентів українських народних оркестрів.

***Теми для самоконтролю та перевірки засвоєнь знань за кредитно –
модульною системою***

Зразок тесту № 1

1. Викреслити зайве.
 - Хто створив новий професійний напрямок «Народного симфонізму»?
а) В. Воеводін; б) В. Гуцал.; в) М. Гозулов;
 - Які вітчизняні дослідники вперше описали українські народні інструменти ?
а) Б. Лятошинський; б) Д. Бортнянський; в) М. Лисенко;
2. Перерахуйте характерні інструменти українського народного оркестру.
3. Назвіть причини, що не сприяють злагодженому звучанню в оркестрі.

Розділ II

Основні методико-виконавські вказівки та рекомендації стосовно роботи над художнім матеріалом посібника

«Українські народні мелодії» представляють собою в'язанку танцювальних наспівів енергійно-жартівливого характеру. Композиція призначена для оркестру народних інструментів, до складу якого входить повноцінна група струнно-смичкових інструментів (з *divisi* у партіях перших і других скрипок), група мідних духових інструментів у складі труб in B і тромбонів, група дерев'яних духових інструментів у складі флейт та кларнетів in B, група ударних інструментів (барабани, тарілки), а також власне народні інструменти – баяни, цимбали, бандури та сопілки.

Композиція складається з низки контрастних тем-епізодів, як це характерно для народного інструментального виконавства. Перша тема росо *accelerando* (ц. 1¹, G-dur) – своєрідне запрошення до танцю. Вона має риси польки і козачка, ніжна і грайлива за характером. Її мелодія викладена у перших скрипок *divisi* та сопілки в октавному подвоєнні, що робить її виразнішою в контексті цілої партитури.

Необхідно звернути увагу, що аранжування цієї народної мелодії здійснене в народних традиціях. Про це свідчить співвідношення функцій інструментів у струнно-смичковій групі, яке нагадує принципи оркестрування народних інструментальних ансамблів: мелодію ведуть найтехнічніші перші скрипки, роль акомпануючої втори виконують другі скрипки й альти, роль басової основи – віолончелі та контрабаси. Таке інструментування дозволяє студентам наглядно вивчити баланс між інструментами партитури оркестру народних інструментів та народного інструментального ансамблю. Застосування *divisi* – засіб зробити звучання оркестру більш делікатним і врівноваженим.

¹ Ц. 1, ц. 2 і т. д. – оркестрова цифра

На прикладі цієї теми зручно вивчати виконання мелізмів – трелей, форшлагів і мордентів, набувати навичок ритмічної однорідності гри, чіткого виконання різних ритмічних малюнків, що включають у різних поєднаннях восьмі й шістнадцяті тривалості, опанувати виконання акцентів. Багата акомпануюча складова цієї теми дає можливість студентам вивчити техніку виконання синкоп, чергування *legato* і *staccato*. Крім того, ця тема розвиває ясне ладове чуття (натуральний мажор), розуміння закономірностей класичного гармонічного-функціонального руху (T-S-D). На прикладі цієї теми студенти, які проходять практику диригування оркестром, мають можливість опанувати особливості диригування у розмірі 2/4.

Стосовно чистоти ансамблевого строю варто звернути увагу, що в цій темі в умовах переважаючої діатоніки двічі з'являються хроматичні мотиви (вкінці першого речення і вкінці другого), пов'язані із альтерацією четвертого ступеня. Ці ділянки потребують особливої уваги диригента й оркестрантів. Крім того, перший епізод побудований як період повторної будови, що складається з двох восьмитактових речень, друге з яких є тембро-фактурним варіантом першого. Такий прийом, характерний для народного виконавства, також має бути продемонстрований студентам теоретично і підкріплений слуховим досвідом.

Другий епізод композиції (ц. 2), зберігаючи вказані вже виконавські труднощі, вносить деякі нові прийоми і штрихи у партитуру та розвиток художнього образу. Це – соло сопілки з мелодією широкого діапазону, що рухається по звуках тризвука. На відміну від попередньої теми, ця – має мішану, пісенно-танцювальну генезу. Побудована на протиставленні пісенного й танцювального мотивів, вона має неквадратну будову (3 т. + 2 т.) і розвивається секвентно. Протилежні властивості мотивів дають змогу опанувати швидко переключення з *legato* на *staccato*, а наявність повторення – увести контраст *f* й *p*.

Третій епізод (ц. 3, D-dur) пропонує нові можливості за допомогою

уведення елементів підголоскової поліфонії (порівняти особливості мелодії у перших скрипок і сопілки). Це допомагає розвинути у оркестрантів почуття ансамблю, набути навичок слухати один одного. Звертає на себе увагу застосування диференційованого ансамблю в групі дерев'яних духових інструментів, оскільки в першій половині епізоду використовується звучання лише сопілки, а в другій половині – поступово підключаються флейта і кларнет. В умовах рівномірної щільності та тембро-фактурної стабільності інших ділянок партитури ця зона, таким чином, виявляється інтонаційним фокусом цілого епізоду, на що необхідно обов'язково звертати увагу в роботі зі студентами.

Сопілка виконує колоруючу роль. Це підкреслюється багатством виписаних у її партії трелей та гамоподібних пасажів. Необхідно звернути увагу і на місце, починаючи з т. 9 ц. 3, де мелодія вперше за всю п'єсу доручена баянам, які виконують її паралельними терціями. Перекидання коротких мелодичних фраз між різними інструментами – скрипками, дерев'яними духовими (по черзі) та баянами вносять у композицію відчуття концертної змагальності. На наявність такої особливості в цій інструментовці необхідно вказувати студентам – і оркестрантам, і диригентам – з метою свідомого, хоч і помірного динамічного акцентування цих ділянок партитури.

Дуже важливим в плані розвитку ансамблевих навичок є наступний, четвертий епізод (Lento, ц 4, g-moll). Він представляє собою імпровізацію з елементами сонористики. Увесь оркестр (за винятком груп мідних духових та ударних інструментів) виконує тремоло. Це фон для проведення низки сольних побудов – кларнета, сопілки і скрипки. Ця типово пасторальна картина є новою не тільки темброво, фактурно, гармонічно, але й за характером тематизму. Адже тут вперше у композиції на перший план виступають не пісенно-танцювальні, а мовно-речитативного походження інтонації. Тут важливим також є динамічний фактор – уміння досягнути в оркестрі рівного, але не гаснучого *p*.

Наступний, п'ятий епізод (ц. 5, d-moll) втілює епічний образ. Його тема нагадує неспішну оповідь народного співця-сказителя. Невипадково ініціатива переходить до власне народних інструментів, тоді як всі інші починають виконувати функції фону. Звертають на себе увагу повнозвучні арпеджовані акорди бандури, щільно виписана фігураційного плану партія цимбалів, тремолоючі акордові побудови баянів.

Оригінальність цього епізоду – у його суцільній полімелодичності. Адже при вагомій ролі народних інструментів мелодія проводиться то в струнних, то у сопілки. Вона не є суцільною, а більше нагадує пунктир. Тому в таких умовах надзвичайно важливим завданням диригента постає досягнути збалансованого ансамблю, рівного прослуховування усіх компонентів партитури. Крім того, на матеріалі цього епізоду, де практично в кожному такті змінюється розмір, зручно опанувати диригування перемінним розміром, а фактично – часомірним темпоритмом.

Наступний, шостий епізод (ц. 6, Allegro) розпочинає заключну фазу композиції. Це початок динамічної репризи, яка включає декілька епізодів і тем відповідно. Про це свідчить чотиритактовий «розбіг» на його початку, функція якого відчутна безпомилково – вказати слухачу на початок заключної фази форми – своєрідний висновок твору. Саме тому у виконанні цього чотиритакту необхідно застосувати стільки енергії і рішучості, скільки можливо, щоб зробити його яскравим динамічно і підкресленим ритмічно. В самому тексті таку функцію виконують віртуозні пасажі групи дерев'яних духових інструментів.

Тема епізоду (ц. 6 т. 5) – запальний танок. Її орнаментована, дрібно виписана мелодія густо розцвічена хроматизмами та викладена паралельними терціями, як у співі. Таке нагадує відому практику співаних народних танцювальних мелодій. Відновлюється повторність, квадратність форми, ритмічна пружність, характерні для перших епізодів. На основі цієї теми можна і варто розвивати навички віртуозної оркестрової гри.

Наступна тема (епізод 7) починається з розміру $\frac{3}{4}$. Образно, фактурно та за особливостями форми вона споріднена з попередньою і відрізняється лише розміром і послідовним використанням секвенції. Наступна побудова – варіант попередньої, проведена в тональності D-dur, з незначними тембро-фактурними змінами. Той самий принцип незначного варіювання віртуозної танцювальної теми у новій тональності застосований і в епізоді 8 (ц. 8): спочатку грайлива козачкова тема проводиться в тональності G-dur, а за другим разом – в C-dur, стаючи блискучим завершенням всієї композиції. В заключній фазі форми диригенту необхідно звернути увагу на дотримання максимальної ритмічної чіткості і злагодженості ансамблю при досягненні якомога більш швидкого темпу.

«Весільна полька з Серафинець» продовжує розвивати навички, здобуті у вивченні попередньої п'єси. Вона також представляє собою багатотемну композицію вінкоподібного типу, з рисами тричастинної репризної форми. Її особливістю є двотактовий ефектний зачин, покликаний зосередити увагу слухача на п'єсі і зацікавити його. Тому цей початок має бути виконаний максимально швидко, чітко і вправно.

Основна тема польки F-dur відзначена послідовним використанням прийомів гармонічної, фактурної та тембрової варіантності. Тому завданням оркестрантів є тонко підкреслити, що кожного разу, коли сопілка знову починає проводити запальну народну мелодію, оркестр щоразу надає темі трохи іншого, відмінного відтінку. Це стосується доволі самостійної, мелодизованої партії кларнета, партій флейти, труби та перших скрипок.

Особливості оркестрування другої теми (ц. 2, B-dur) також дають змогу розвивати навички тембро-фактурного діалогу, оскільки її мелодія розподілена за принципом питання/відповідь між сопілкою та іншими мелодичними інструментами (флейта, кларнет, труба, перші скрипки). У наступній темі (ц. 3) до вказаного прийому додається прийом секвенціювання, та проведення теми в різних тональностях (Es-dur та F-dur).

У останніх двох тактах епізоду (два такти до ц. 4) оркестр вживає цікавий «гумористичний прийом». Після багатократного проведення енергійного, життєствердного мотиву несподівано наступають два такти генеральної паузи: барабан самотньо вистукує синкоповану ритмічну послідовність.

Четверта тема (d-moll) вносить у розвиток твору ладовий та динамічний контраст. У її виконанні важливо досягнути рівності в проведенні рельєфної мелодичної лінії, а також для контрасту з попереднім епізодом витримати динаміку *p*. П'ята тема має гумористичний характер, який створюється співставленням малосекундового мотиву у вигляді форшпагу та у вигляді мелодичної побудови (обидва у перших скрипок), в той час як в партії кларнета звучать розкішні віртуозні пасажі. Вказаний прийом наочно демонструє застосування у оркестровій партитурі принципів ансамблевої гри, споріднюючи партитуру великого оркестру з практикою гри малих інструментальних ансамблів.

Зважаючи на те, що далі розпочинається точне повторення експозиційного матеріалу, хоча і в дещо іншій послідовності: четверта тема – перша – друга – третя, необхідно таким чином продумати виконання цієї «дзеркальної репризи», щоб зняти загрозу неоригінальності матеріалу. Це може бути зроблено за рахунок незначних динамічно-темпових відхилень, стратегія яких має бути випрацьована диригентом в кожному випадку індивідуально і донесена до оркестрантів. Трактовка репризи може бути здійснена як за допомогою одного лише динамічного фактора, так і одного лише темпового фактора, а також за їхньої спільної участі, як крещендуюча побудова, або ж контрастно-складова з послідовним наростанням контрасту.

Композиція «Вітре буйний, вітре буйний...», створена для солістки, мішаного хору та оркестру, уведена в посібник для вироблення навичок оркестрового акомпанементу. Поезія Т. Шевченка, витримана в стилі народної пісні, доповнюється виразно народним колоритом запропонованого інструментування. Так, важливу роль в ньому відіграють арпеджовані акорди

бандури, тремоло кобзи, гармонічний хорал трьох баянів.

Роль драматизуючого чинника відіграє *ostinato* контрабасів, згодом підтримане іншими низькими інструментами оркестру, яке не тільки створює гармонічну основу для партитури, але і вносить у твір тривожну синкоповану пульсацію, не дуже помітну на перший погляд, але дуже важливу для створення художнього образу в цілому.

На відміну від попередніх композицій у «Вітре буйний» – децю інший склад оркестру. Тут відсутні мідні духові інструменти, кларнет та сопілка, натомість уведено гобой, трикутник, і як вже було зазначено партію кобзи та три партії баянів. Відсутність мідних здійснена з метою полегшити звучання акомпануючої партитури, заміна кларнета на гобой – з метою підкреслити журливо-трагічний образ пісні, зняття сопілки зумовлено її переважно гумористичною образною сутністю. Зрештою, введення кобзи і посилення партії баянів сприяє посиленню народного колориту створюваного образу. Такий підхід до складу оркестру свідчить про темброво-колористичне мислення аранжувальника, про те, що глибокий драматизм «Вітре буйний» – результат не тільки проникливої поезії Т. Шевченка, не тільки прекрасної у своїй строгості мелодії солістки, але й тонкого, але чистого і правдивого звукопису оркестрових тембрових барв.

Робота над партитурою «Вітре буйний» потребує тонкого, диференційованого чуття кожного з вказаних елементів партитури. Необхідно дотримуватися *p*, але не розслабленого, а напруженого, зібраного, внутрішньо тривожного. Особливу увагу необхідно звернути на виконання двотактової зв'язки між куплетами пісні, де мелодійні інструменти оркестру, підтримуючи хор, виконують роль своєрідної «пісні без слів», перебираючи на себе функції соліста. Інший важливий момент – драматургія цілої куплетно-варіаційної форми, яка може бути ефективно вирішена тільки за участю оркестру (йдеться про динамічно-штрихові співвідношення партії оркестру у всіх чотирьох куплетах твору).

Для виконавців, диригента, учнів і викладача цей твір надає прекрасну можливість поекспериментувати в цьому плані.

Танцювальна композиція «Гоп-га-гов» є зразком віртуозної п'єси, виписаної енергійним, але при цьому досить щільним розчерком пера. Як і в «Весільній польці Серафинець» поштовхом до інтенсивного розвитку її танцювальної мелодії виступає п'ятитактовий зачин. Його особливістю є унісонний виклад пасажів шістнадцятими в шести партіях, що для слухача стає знаком того, що п'єса буде витримана в суцільно гарячих емоціях, а для самих виконавців – виконує роль своєрідного захвату дихання, оскільки є найважчим в технічному відношенні місцем твору.

Основна тема (ц. 1) – це складений період, два речення якого співвідносяться як проведення теми в камерно-ансамблевому та власне повно-оркестровому викладі. Характер образності, а також особливості оркестрування певним чином перегукуються із відомим фіналом Другої симфонії Левка Ревуцького, що означає, крім усього іншого, те, що застосовані тут прийоми дійсно належать до широко апробованих в практиці народно-інструментальної гри. Оригінальна тема козачкового складу має звучати легко і невимушено за рахунок проведення мелодії у перших скрипок на фоні легкої підтримки інших інструментів (за винятком групи дерев'яних духових інструментів, потенціал якої аранжувальник приборює для другого речення).

Ефектним прийомом композиції є використання елементів інструментального театру – вигуку оркестрантів «гоп-га-гов» в останньому такті форми, що створює ефект своєрідного тембро-фактурного предйому, а водночас служить засобом обману очікувань слухача, що, як відомо, стимулює його інтерес до подальшого активного слухання. Щільна фактура другого речення нагадує зачин і сприймається як апогей блискучої віртуозності.

Друга тема п'єси (ц. 2, e-moll) вносить у розвиток танцю ладовий і фактурний контраст. Її наспівна мелодія, що звучить у струнних інструментів, доповнюється деталізованим моторним контрапунктом дерев'яних духових, виклад якого нагадує основну, першу тему. Особливістю третьої теми (ц. 3) є контраст акцентованих акордів, викладених у всього оркестру, і віртуозних мелодичних пасажів сопілки, злегка підтриманих іншими дерев'яними духовими інструментами та першими скрипками.

Робота над четвертою темою (ц. 4, c-moll) потребує спеціальної уваги до сольних проведень у партіях кларнета, а потім і сопілки, які ведуть основну мелодію, а також перших скрипок, які виконують виразний мелодичний контрапункт до основної мелодії. Диригент повинен розуміти, наскільки важливо тут досягнути динамічного балансу між звучанням мелодичних голосів і рештою інструментів оркестру.

Репризи проведення тем представляють собою нові тембро-фактурні варіанти тем експозиції. Так мелодію першої теми замість перших скрипок в першому реченні виконують цимбали, а в другому – дует перших скрипок і цимбалів, вкінці ж п'єси танцювальна мелодія проходить у партіях всіх мелодичних інструментів одночасно – в шестикратному унісоні.

«Українська полька» є ще одним яскравим прикладом концертної віртуозної п'єси. Побудована як рондальна форма, вона відкривається енергійним чотиритактовим зачином, що готує появу основної теми-рефрену, яка проводиться в композиції чотири рази. Перший раз її мелодія доручена сопілці. (Всі інші інструменти виконують функцію гармонічного, мелодичного, ритмічного, фактурного акомпанементу). Другий раз вона проходить у видозміненому вигляді, з подрібненням мелодико-ритмічного контуру мелодії, що проте залишається у сопілки, введенням мелодизованих підголосків-контрапунктів у кларнета, баяна та перших скрипок, що робить її складнішою і багатшою. Третій раз тема-рефрен звучить у тому ж видозміненому вигляді, що й другий, після чого гостро акцентовані синкопи

великого барабана готують її заключне, четверте проведення.

Звучання теми-рефрену відтіняють чотири епізоди. Перший (ц. 2, F-dur) покликаний продемонструвати ладовий контраст. Другий (ц. 3) настає відразу після першого (до появи рефрена): його тема виписана аранжувальником у двох варіантах – як поєднання пасажів сопілки і широко крокуючих фраз перших скрипок – у першому проведенні мелодії, та як її проведення в унісоні перших скрипок, флейти і труби – у другому. Третій (ц. 5) звучить вже після оновленого рефрену. Чотири проведення його теми представляють собою послідовне втілення ідеї концертної змагальності. Танцювальна мелодія з дрібним ритмічним малюнком проводиться по черзі то в сопілки, то в перших скрипок, то в кларнета, то в малому ансамблі у складі флейти, труби, перших скрипок і баяна.

Необхідно відзначити, що композиційний план п'єси побудований так, що її початкова багатотемність поступово зменшується, і чим ближче до кінця, тим більше музичний простір композиції завойовує основна тема – тема рефрену, витісняючи собою усі інші.

Підсумовуючи, варто зазначити, що запропоновані в цьому посібнику для вивчення у оркестровому класі твори виконують багато корисних функцій одночасно. Це і здобуття навичок гри в малих і великих ансамблях, і вміння слухати соліста і йому акомпанувати, і розвиток різних видів виконавської техніки – дрібної, крупної, пасажів, арпеджіо, фігурацій, це опанування мелізматикою й різними видами виконавських штрихів, це також усвідомлення специфіки народно-інструментального виконавства в плані фактурних особливостей оркестрової партитури, це вміння, зберігаючи чистоту інтонації, досягнути у кожному творі свого динамічного балансу і своєї темпової відповідності.

Вказані композиції є прекрасним матеріалом для розвитку базових навичок музиканта – музичного слуху, пам'яті, почуття ритму. Вони закріплюють набуті студентами раніше теоретичні знання з гармонії,

сольфеджіо, інструментування, музичного фольклору. Завдяки збалансованій рівновазі між художньо бажаним і технічно можливим вони є дуже зручним матеріалом для пошуку нестандартних художньо-виконавських рішень і таким чином сприяють підтриманню творчої ініціативи і розвитку творчих задатків студентів.

При цьому найголовніше – те, що всі представлені у посібнику твори належать до багатократно апробованого концертного репертуару. У цьому сенсі вони представляють собою певним чином універсальний набір, доречний у будь-якій концертній програмі. Таким чином їхня художня вартість і практична доцільність виявляються настільки ж значними, як і виявлена вище дидактична цінність.

Теми для рефератів

1. Принципи аранжування українських народних інструментів.
2. Особливості формування репертуарних тенденцій оркестрів народних інструментів.
3. Розвиток та удосконалення українського музичного інструментарію.
4. Оркестрування як процес переосмислення засобів ансамблевої виразності.

Теми для самостійної роботи

1. Вплив предмету інструментування на формування естетичного смаку та становлення виконавської майстерності студентів.
2. Виконавський аналіз партитури для українського народного оркестру.
3. Підготовка до репетиції та особливості діяльності керівника українського народного оркестру.
4. Розвиток творчих здібностей студентів в процесі вивчення дисциплін оркестрового класу.

Теми для дискусій та семінарів

1. Що особливого і закономірного в інструментуванні для українського народного оркестру ?
2. Дайте характеристику творчості композитора, твору, якого виконують в оркестрі, а також епоха, в якій жив композитор. Визначте стиль, творчу направленість автора.
3. Визначте форму твору, ладотональний план, темп, особливості метро-ритму, розшифруйте термінологію, яка зустрічається творах.
4. Яку роль відіграє оркестровий клас у творчій активності студента ?

Теми для самоконтролю та перевірки засвоєних знань за кредитно-модульною системою

Зразок тесту № 2

1. Викреслити зайве.
– Назвіть мелізми, що використовувались в творі «Українські народні мелодії»:
а) групето; б) форшлаг; в) трель; г) нахшлаг; д) мордент;
– З якою симфонією пов'язані особливості оркестрування у композиції «Гоп-га-гов»:
а) концертна симфонія Д. Бортнянського; б) друга симфонія Л. Ревуцького; в) друга симфонія Б. Лятошинського; г) українська симфонія М. Калачевського
2. Які особливості оркестрування твору «Весільна полька з Серафинець»?
3. В якій формі побудована композиція «Українська полька» ?
4. Для вироблення яких оркестрових навичок створена композиція «Вітре буйний, вітре буйний...»

Українські народні мелодії

① *rosso accel.* мелодія народна

Сопілка

Флейта

Кларнет in B \flat

Баян

Труба in B \flat

Тромбон

Цимбали

Бандура

Барабан

Тарілка

Бас барабан

Скрипка I

Скрипка I

Скрипка II

Скрипка II

Альт

Віолончель

Контрабас

7

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

12

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

17

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

2

22

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

28

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

34

3

tr

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

40 *tr* *tr* *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

45

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

tr

tr

50

tr~~~~~ tr~~~~~

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

55

rit.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

④ *Lento*

60

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

63 tr

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

69

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

tr

5

72 *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

75 *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

77 tr~~~~~

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

79 *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

81 rit. *tr* *tr*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

84 ⑥ *Allegro*

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

88

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

93

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

p

This musical score page, numbered 93, contains 17 staves of music. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The first five measures of the score feature a dynamic marking of *p* (piano). The notation includes various rhythmic values, rests, and articulation marks such as slurs and accents.

98

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

f

102

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

p

105

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

108 (7)

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for measures 108 to 112. It features a complex orchestration. The woodwind section includes Soprano, Flute, and Clarinet. The brass section includes Trumpet, Trombone, and Horns. The percussion section includes Cymbals, Snare, Tom, and Bass Drum. The string section includes Violins I and II, Viola, Violoncello, and Double Bass. The score is written in a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 2/4 time signature. The music is characterized by a driving, rhythmic pattern with many accents and dynamic markings.

112

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

f

f

f

trm

115

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

p

118

8

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

121

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Віол.
К-бас

126

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

131

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

136 *trm* **accel.**

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

141

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

The score is for page 141 and begins with a treble clef and a key signature of two sharps (F# and C#). The music is divided into measures, with some measures containing trills (tr) and other ornaments. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The notation includes various note values, rests, and dynamic markings.

144

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

p

tr

Весільна полька з Серафинець

Con moto ① муз. народна

Сопілка
Флейта
Кларнет in B♭
Баян
Труба in B♭
Тромбон
Цимбали
Бандура
Барабан
Тарілка
Бас барабан
Скрипка I
Скрипка I
Скрипка II
Скрипка II
Альт
Віолончель
Контрабас

The score is for a 2/4 time signature piece. It features a variety of instruments: woodwinds (Soprano Saxophone, Flute, Clarinet in B-flat), brass (Trumpet in B-flat, Trombone), strings (Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, Double Bass), and percussion (Bass Drum, Snare Drum, Cymbals, Bandura). The tempo is marked 'Con moto' and the music is identified as 'народна' (folk). A first ending bracket is present above the first measure of the second system.

5

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

10

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 10. It features a large ensemble of instruments. The woodwind section includes Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Trumpet (Тр.). The brass section includes Trombone (Тромб.). The percussion section includes Bajan (Баян), Tambourine (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drum (Бараб.), and Tar (Тар.). The string section includes Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The music is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and phrasing slurs. The page number '10' is located at the top left of the score.

15 ②

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

20

Соп. *tr*

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

Detailed description: This is a page of a musical score, page 20. It features 17 staves for different instruments. The top staff is for the Soprano (Соп.) with a trill (tr) marking. The second staff is for Flute (Фл.). The third staff is for Clarinet (Кл.). The fourth staff is for Bayan (Баян). The fifth staff is for Trumpet (Тр.). The sixth staff is for Trombone (Тромб.). The seventh and eighth staves are for Cymbals (Цимб.). The ninth and tenth staves are for Bandoneon (Банд.). The eleventh staff is for Drum (Бараб.). The twelfth staff is for Tar (Тар.). The thirteenth staff is for Bass Drum (Бас бараб.). The fourteenth and fifteenth staves are for Violin I (Скр. I). The sixteenth and seventeenth staves are for Violin II (Скр. II). The eighteenth staff is for Viola (Альт). The nineteenth staff is for Violoncello (Виол.). The twentieth staff is for Double Bass (К-бас). The score includes various musical notations such as notes, rests, and trills.

25

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

30

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

34

③

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

39

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

44

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

49

4

tr

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

54

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 54 at the top left. It contains 15 staves of music. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bassoon), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violoncello), and К-бас (Double Bass). The score is in 2/4 time and features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. A trill (trm) is indicated above the Soprano staff in the second measure. The music is arranged in a standard orchestral format with woodwinds and strings on the left and brass and percussion on the right.

59

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trill

64 *trm* (5)

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

69

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

73

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

77

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

Detailed description: This is a page of a musical score for a large ensemble. The page is numbered 77 in the top left corner. The score is written for 15 different instruments, each on its own staff. From top to bottom, the instruments are: Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bajan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is in a key with one flat (B-flat major or D minor) and a 4/4 time signature. The Soprano Saxophone part features a trill (tr) in the final measure of the page. The percussion parts include a steady drum pattern and cymbal accents. The string parts provide harmonic support with sustained notes and rhythmic patterns.

81

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

6

tr

86

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

Detailed description of the musical score: The score is for page 86 and consists of 15 staves. The instruments are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violin (Виол.), and Double Bass (К-бас). The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The Soprano part features a trill (tr) in the third measure. The Flute and Trumpet parts are mostly rests. The Clarinet, Bayan, Trombone, Cymbals, Band, Drums, Tambourine, Bass Drum, Viola, Violin, and Double Bass parts provide a rhythmic and harmonic accompaniment. The Cymbals and Band parts have a consistent pattern of eighth notes. The Drums, Tambourine, and Bass Drum parts have a consistent pattern of eighth notes. The Viola, Violin, and Double Bass parts have a consistent pattern of eighth notes. The Clarinet, Bayan, Trombone, and Cymbals parts have a consistent pattern of eighth notes. The Band part has a consistent pattern of eighth notes. The Drums, Tambourine, and Bass Drum parts have a consistent pattern of eighth notes. The Viola, Violin, and Double Bass parts have a consistent pattern of eighth notes.

91

tr

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 91 and features a large ensemble of instruments. The woodwind section includes Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Trumpet (Тр.). The brass section includes Trombone (Тромб.). The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The percussion section includes Piano (Баян), Snare Drum (Бараб.), and Bass Drum (Бас бараб.). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The music is characterized by rhythmic patterns, often using eighth and sixteenth notes, and includes dynamic markings such as 'tr' (trill) and 'tr' (trill) above notes in the woodwind parts. The piano part (Баян) features a complex rhythmic accompaniment with many beamed eighth notes. The string parts provide a steady accompaniment with rhythmic patterns. The percussion parts include snare and bass drum patterns that complement the overall rhythmic structure.

96 *tr*

7

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

101

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

106

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 106 at the top left. The score is arranged in a vertical stack of staves, each labeled with an instrument name in Cyrillic. From top to bottom, the instruments are: Соп. (Soprano Saxophone), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bassoon), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violoncello), and К-бас (Double Bass). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Some instruments have specific articulation marks like slurs and accents. The percussion parts use standard drum notation with stems and flags.

III

8

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

116

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

trm

121

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

126

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

130

9

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Музыкальный фрагмент, состоящий из 6 тактов. Музыка написана в тональности ми-бемоль мажор (два бемоля) и ритме 2/4. В начале фрагмента (такты 135-136) все инструменты имеют паузы. В такте 137 начинается активная игра. Кларнет и флейта играют мелодические линии, часто с акцентами. Баян и труба играют ритмические фигуры. Цимбалы и банды играют аккордовую поддержку. Барабаны и тарелки играют ритмический рисунок. Скрипки и альты играют мелодические линии, часто с акцентами. Виолы и контрабасы играют ритмические фигуры. В такте 140 музыка заканчивается.

Инструменты, участвующие в исполнении:

- Соп.
- Фл.
- Кл.
- Баян
- Тр.
- Тромб.
- Цимб.
- Банд.
- Бараб.
- Тар.
- Бас бараб.
- Скр. I
- Скр. I
- Скр. II
- Скр. II
- Альт
- Виол.
- К-бас

140

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

143

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Вітре буйний, вітре буйний...

Сл. Т. Шевченка
Муз. В. Захарченка

Лірично, наспівно

The musical score is arranged in a standard orchestral format. It features the following parts from top to bottom:

- Флейта** (Flute): Treble clef, 3/4 time, mostly rests.
- Гобой** (Oboe): Treble clef, 3/4 time, mostly rests.
- Баян I** (Bayan I): Treble clef, 3/4 time, playing chords.
- Баян II** (Bayan II): Treble clef, 3/4 time, playing chords.
- Баян III** (Bayan III): Treble clef, 3/4 time, playing chords.
- Кобза** (Kobza): Treble clef, 3/4 time, playing chords.
- Голос (альт)** (Soprano): Treble clef, 3/4 time, mostly rests.
- С. А.** (Soprano): Treble clef, 3/4 time, mostly rests.
- Т. Б.** (Tenor): Bass clef, 3/4 time, mostly rests.
- Бандура** (Bandura): Treble and Bass clefs, 3/4 time, playing a rhythmic accompaniment.
- Тарілка** (Tambourine): Percussion, 3/4 time, mostly rests.
- Трикутник** (Triangle): Percussion, 3/4 time, playing a rhythmic accompaniment.
- Барабан** (Drum): Percussion, 3/4 time, mostly rests.
- Скрипка I** (Violin I): Treble clef, 3/4 time, playing a melodic line.
- Скрипка II** (Violin II): Treble clef, 3/4 time, playing a melodic line.
- Скрипка III** (Violin III): Treble clef, 3/4 time, playing a melodic line.
- Віолончель** (Viola): Bass clef, 3/4 time, playing a rhythmic accompaniment.
- Контрабас** (Cello): Bass clef, 3/4 time, playing a rhythmic accompaniment.

5 1

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

12

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

trm

15

Фл.
Гобой
Баян I
Баян II
Баян III
Кобза
Голос (альт)
С.
А.
Т.
Б.
Банд.
Тар.
Трикутн.
Бараб.
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Виол.
К-бас

17

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос
(альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

25 2

Фл. *tr*

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

The musical score is written for a large ensemble. It begins at measure 25, marked with a box containing the number '2'. The time signature is 2/4. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The instruments and their parts are as follows:

- Flute (Фл.):** Features a trill in the first measure and a melodic line in the second and third measures.
- Oboe (Гобой):** Similar to the flute, with a trill and melodic lines.
- Bajan I & II:** Play sustained chords in the first measure and continue with sustained notes.
- Bajan III:** Plays a rhythmic accompaniment of eighth notes.
- Kobza:** Plays a rhythmic accompaniment of eighth notes.
- Alto Voice (Голос (альт)):** Enters in the second measure with a melodic line.
- Soprano/Alto (С. А.):** Remains silent.
- Tenor/Bass (Т. Б.):** Remains silent.
- Band (Банд.):** Provides harmonic support with chords.
- Tar, Trikutn., Baram.:** Remain silent.
- Violin I, II, and Viola:** Remain silent.
- Double Bass (К-бас):** Plays a rhythmic accompaniment of eighth notes.

28

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 28 and consists of 15 staves. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature changes from 3/4 to 4/4 at the beginning of the third measure. The instruments are: Flute (Фл.), Oboe (Гобой), Baryton I (Баян I), Baryton II (Баян II), Baryton III (Баян III), Kobza (Кобза), Voice (alto) (Голос (альт)), Soprano/Alto (С. А.), Bass (Т. Б.), Band (Банд.), Tar (Тар.), Triangles (Трикутн.), Drums (Бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Violin II (Скр. II), Viola (Віол.), and Double Bass (К-бас). The Flute, Oboe, and Baryton I and II parts are mostly rests. The Baryton III part plays a rhythmic accompaniment. The Kobza part has a melodic line. The Voice (alto) part has a vocal line. The Bass part is a simple bass line. The Band part has a complex rhythmic accompaniment. The Tar, Triangles, and Drums parts are mostly rests. The Violin I, II, and Viola parts are mostly rests. The Double Bass part has a melodic line.

31 *tr* ~~~~~

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

33

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

35

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 35 and consists of 14 staves. The first three measures are marked with time signatures 2/4, 2/4, and 4/4. The instruments and their parts are: Flute (Фл.), Oboe (Гобой), Baryton I (Баян I), Baryton II (Баян II), Baryton III (Баян III), Kobza (Кобза), Voice (alto) (Голос (альт)), Soprano/Alto (С. А.), Bass (Т. Б.), Band (Банд.), Tar (Тар.), Triangles (Трикутн.), Drums (Бараб.), Horn I (Скр. I), Horn II (Скр. II), Horn II (Скр. II), Violin (Віол.), and Double Bass (К-бас). The Kobza and Voice parts are the most active, with the Kobza playing a rhythmic melody and the Voice singing. The Barytons and Band provide harmonic support with chords and sustained notes. The strings (Horns, Violin, Double Bass) play a steady accompaniment.

40

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for measures 40-43. It features a variety of instruments. The Flute (Фл.) and Oboe (Гобой) parts are mostly rests. The Barytons (Баян I, II, III) play rhythmic patterns. The Kobza (Кобза) plays a complex, multi-measure rhythm. The Voice (альт) part has a melodic line. The Saxophones (С. А.) and Trombones (Т. Б.) play harmonic support. The Band (Банд.) provides a rhythmic accompaniment. The Tar (Тар.) and Triangles (Трикутн.) are silent. The Drums (Бараб.) play a steady rhythm. The Violins (Скр. I, II) and Double Bass (К-бас) provide harmonic support.

3

43 *tr* *tr*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

46

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

trill

49

Фл. *tr*

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 49 of a piece. It begins with a treble clef and a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The time signature starts as 3/4 and changes to 4/4 at the end of the first system. The instruments listed on the left are: Flute (Fl.), Oboe (Гобой), Bayan I, Bayan II, Bayan III, Kobza, Alto Voice (Голос (альт)), Soprano/Alto (С. А.), Trombone (Т. Б.), Band (Банд.), Tar, Triangle (Трикутн.), Drum (Бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Віол.), and Double Bass (К-бас). The Flute part has a trill (tr) marked above it. The Bayan instruments play complex rhythmic patterns. The Kobza and Double Bass parts feature intricate rhythmic figures. The vocal line consists of a melodic phrase. The Band part includes woodwind and brass instruments. The Tar and Triangle parts are marked with a double bar line, indicating they are silent. The Drum part is also marked with a double bar line. The Violin and Viola parts play sustained notes with some movement. The Double Bass part plays a continuous rhythmic pattern.

52

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

tr

$\frac{2}{4}$ $\frac{4}{4}$

55

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

57 *tr* ~~~~~

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

59 *tr* *tr*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

62 4

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

class.

tr

f

4/4

3/4

68

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

tr

73

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 73, in 4/4 time with a key signature of three flats. The score is arranged in a standard orchestral layout. The instruments and their parts are: Flute (Фл.), Oboe (Гобой), Clarinet I (Баян I), Clarinet II (Баян II), Clarinet III (Баян III), Kobza (Кобза), Alto Voice (Голос (альт)), Soprano/Alto (С. А.), Trumpet (Т.), Trombone (Б.), Band (Банд.), Tuba (Тар.), Triangles (Трикутн.), Drums (Бараб.), Horn I (Скр. I), Horn II (Скр. II), Horn II (Скр. II), Viola (Віол.), and Double Bass (К-бас). The Flute, Oboe, Soprano/Alto, Trumpet, Trombone, Tuba, and Drums parts are mostly silent, indicated by rests. The Kobza and Alto Voice parts have melodic lines. The Band part consists of rhythmic patterns. The Horns, Viola, and Double Bass parts provide harmonic support with sustained notes and moving lines.

75

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

f

80 *tr*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

83 *tr* *rit.* *A tempo*

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос (альт)

С. А.

Т. Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Віол.

К-бас

86 rit.

Фл.

Гобой

Баян I

Баян II

Баян III

Кобза

Голос
(альт)

С.
А.

Т.
Б.

Банд.

Тар.

Трикутн.

Бараб.

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Виол.

К-бас

ppp

Вітре буйний, вітре буйний...

Вірш Т.Шевченка

Музика В.Захарченка

Вітре буйний, вітре буйний! Ти з морем говориш,—
Збуди його, заграй ти з ним, спитай синє море.
Воно знає, де мій милий, бо його носило,
Воно скаже, синє море, де його поділо.
Де його поділо. (хор)

Коли милого втопило — розбий синє море;
Піду шукать миленького, втоплю своє горе,
Втоплю свою недоленьку, русалкою стану,
Пошукаю в чорних хвилях, на дно моря кану.
На дно моря кану. (хор)

Найду його, пригорнуся, на серці зомлію.
Тоді, хвиле, неси з милим, куди вітер віє!
Коли ж милий на тім боці, буйнесенький, знаєш,
Де він ходить, що він робить, ти з ним розмовляєш.
Ти з ним розмовляєш. (хор)

Вітре буйний, вітре буйний! Ти з морем говориш,—
Збуди його, заграй ти з ним, спитай синє море... (хор і солістка)
Воно знає, де мій милий, бо його носило, (солістка)
Воно скаже, синє море, де його поділо,
Воно скаже, синє море, де його поділо. (хор)
Де його поділо, (хор) де його поділо. (хор і солістка)
А...

Гоп-га-гов

мелодія народна

Allegro

Сопілка

Флейта

Кларнет in B♭

Баян

Труба in B♭

Тромбон

Цимбали

Бандура

Барабан

Тарілка

Бас барабан

Скрипка I

Скрипка I

Скрипка II

Скрипка II

Альт

Віолончель

Контрабас

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a variety of instruments: woodwinds (Soprano Saxophone, Flute, Clarinet in B-flat), brass (Trumpet in B-flat, Trombone), strings (Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, Double Bass), and percussion (Bassoon, Banjo, Drum, Cymbals, Bander, Bass Drum, and Tambourine). The score is divided into five measures, with the first measure containing a repeat sign. The tempo is marked 'Allegro'.

①

5

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

9

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

13 Гоп-га-гов

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

17

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 17 at the top left. The score is arranged in a vertical stack of staves. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano Saxophone), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bayan), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tara), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violoncello), and К-бас (Kobasa). The score consists of four measures. The woodwinds (Soprano Saxophone, Flute, Clarinet) play a melodic line with eighth notes and some accidentals. The strings (Violins I and II, Viola, Cello) play a rhythmic accompaniment of eighth notes. The percussion (Bayan, Cymbal, Band, Drum, Tara, Bass Drum) provides a steady beat with various rhythmic patterns. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4.

21

②

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

25

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

trill

30

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

tr

tr

34

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

tr

3

39

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

43

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

47

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

51 ④

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

55

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

59

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 59. It features a variety of instruments. The woodwind section includes Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), and Clarinet (Кл.). The brass section consists of Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), and Horn (Баян). The percussion section includes Triangle (Тар.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drum (Бараб.), and Bass Drum (Бас бараб.). The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and a 4/4 time signature. The music is arranged in a standard orchestral layout with multiple staves for each instrument type. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings.

63

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

67 ⑤

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

71

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

75

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 75 and consists of 14 staves. The top three staves (Soprano, Flute, Clarinet) are mostly silent, with some activity in the final measure. The Bassoon staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Trumpet staff has a melodic line with eighth notes. The Trombone staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Cymbal staff has a complex rhythmic pattern with sixteenth notes. The Band staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Drum staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Snare Drum staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Bass Drum staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Violin I staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Violin II staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Viola staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Violoncello staff has a rhythmic pattern of eighth notes.

79

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

83 ⑥

Соп. *tr*

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

87

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

trm

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 87 at the top left. It contains 14 staves of music. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano Saxophone), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bassoon), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbal), Банд. (Bandoneon), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violoncello), and К-бас (Double Bass). The score is in 2/4 time and the key signature has two sharps (F# and C#). The woodwinds and strings play rhythmic patterns, while the brass instruments play more melodic lines. There are two instances of the word 'trm' above the staff, likely indicating a trill or tremolo effect. The page number 147 is centered at the bottom.

92

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

trm

trm

trm

97

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

trill

101

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

106

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

III

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

115

8

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

120

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

trm

trm

125

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

trm

130

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

tr

9

134

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

138

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

142

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 142 at the top left. The score is arranged in a system of staves. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano Saxophone), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bayan), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trombone), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tara), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violoncello), and К-бас (Kobza). The score consists of 16 staves. The top four staves (Соп., Фл., Кл., Баян) are in treble clef. The next four staves (Тр., Тромб., Цимб., Банд.) are in bass clef. The next four staves (Бараб., Тар., Бас бараб.) are in a drum notation style. The bottom four staves (Скр. I, Скр. I, Скр. II, Скр. II, Альт, Виол., К-бас) are in various clefs (treble and bass). The music is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The score shows a complex arrangement of rhythmic patterns and melodic lines across the instruments.

146

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 146 at the top left. The score is arranged in a vertical stack of staves. The instruments listed on the left are: Соп. (Soprano), Фл. (Flute), Кл. (Clarinet), Баян (Bassoon), Тр. (Trumpet), Тромб. (Trumpet), Цимб. (Cymbal), Банд. (Band), Бараб. (Drum), Тар. (Tambourine), Бас бараб. (Bass Drum), Скр. I (Violin I), Скр. I (Violin I), Скр. II (Violin II), Скр. II (Violin II), Альт (Viola), Виол. (Violin), and К-бас (Cello). The score is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The music consists of rhythmic patterns, primarily eighth and sixteenth notes, with some rests. The percussion parts (Бараб., Тар., Бас бараб.) use a simplified notation with vertical lines and flags to indicate rhythmic patterns. The string parts (Скр. I, Скр. II, Альт, Виол., К-бас) play a steady eighth-note accompaniment. The woodwind and brass parts (Соп., Фл., Кл., Баян, Тр., Тромб.) play more complex rhythmic figures, often with slurs and accents.

150 *Coda*

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Українська полька

мел. В. Попадюка

Con moto

The musical score is arranged in a standard orchestral format with 16 staves. The instruments listed on the left are: Сопілка (Sopilka), Флейта (Flute), Кларнет in Вб (Clarinet in Bb), Баян (Bassoon), Труба in Вб (Trumpet in Bb), Тромбон (Trombone), Цимбали (Cymbals), Бандура (Bandura), Барабан (Drum), Тарілка (Tambourine), Бас барабан (Bass Drum), Скрипка I (Violin I), Скрипка I (Violin I), Скрипка II (Violin II), Скрипка II (Violin II), Альт (Viola), Віолончель (Cello), and Контрабас (Double Bass). The score is in 2/4 time and B-flat major. The Sopilka part features a prominent melodic line with grace notes. The woodwinds and brass provide harmonic support, while the strings play a steady accompaniment. The percussion instruments, including the Bandura, add a rhythmic texture characteristic of Ukrainian folk music.

5 ^①

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

10

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

15

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

19

2

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

24

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

29

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

34 ③

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

38

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

42

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

46

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 46 and consists of 16 staves. The instruments are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Bandoneon (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is in a key with one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. The score shows four measures of music. The woodwinds and strings play melodic lines, while the percussion instruments provide a rhythmic accompaniment. The Bayan and Bandoneon play chords and rhythmic patterns. The Trombone and Trumpet parts have some rests in the first measure.

50 ④

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

54

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

58

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 58 and consists of 16 staves. The instruments are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bassoon (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drums (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is in a 4/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The Soprano part features a melodic line with eighth-note patterns. The Flute part is mostly silent. The Clarinet and Bassoon parts have melodic lines with eighth-note patterns. The Trumpet and Trombone parts have rhythmic patterns with eighth notes. The Cymbals and Band parts have rhythmic patterns with eighth notes. The Drums part has a steady eighth-note pattern. The Snare and Bass Drum parts have rhythmic patterns with eighth notes. The Violin I and II parts have melodic lines with eighth notes. The Viola part has a rhythmic pattern with eighth notes. The Violoncello and Double Bass parts have rhythmic patterns with eighth notes.

63

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 63 and consists of 15 staves. The top staff (Soprano) features a woodwind instrument with a melodic line of eighth notes. The second staff (Flute) has a few notes with a long slur. The third staff (Clarinet) has a few notes with a long slur. The fourth staff (Bayan) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The fifth staff (Trumpet) is mostly empty. The sixth staff (Trumpet) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The seventh staff (Cymbal) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The eighth staff (Band) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The ninth staff (Drum) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The tenth staff (Tambourine) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The eleventh staff (Bass Drum) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The twelfth staff (Violin I) has a few notes with a long slur. The thirteenth staff (Violin I) has a few notes with a long slur. The fourteenth staff (Violin II) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The fifteenth staff (Violin II) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The sixteenth staff (Viola) has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The seventeenth staff (Violoncello) has a rhythmic accompaniment of eighth notes.

67

5

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

71

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 71 and consists of 16 staves. The top staff (Soprano) features a melodic line with eighth-note patterns. The Flute staff is mostly silent. The Clarinet staff has a few notes, including a long note with a slur. The Bassoon staff plays a rhythmic pattern of eighth notes. The Trumpet staff is silent. The Trombone staff plays a rhythmic pattern of eighth notes. The Cymbal staff has two staves, both playing eighth notes. The Band staff has two staves, both playing eighth notes. The Drum staff plays a rhythmic pattern of eighth notes. The Snare drum staff plays a rhythmic pattern of eighth notes. The Bass drum staff plays a rhythmic pattern of eighth notes. The Violin I staff has two staves, both playing eighth notes. The Violin II staff has two staves, both playing eighth notes. The Viola staff plays eighth notes. The Violoncello staff plays eighth notes.

79

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 79 and consists of 16 staves. The instruments are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bayan (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 2/4. The music is arranged in four measures. The woodwinds and strings play melodic lines, while the percussion instruments provide a rhythmic accompaniment. The Bayan and Band parts feature complex rhythmic patterns.

83 ⑥

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

87

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Алт
Виол.
К-бас

91

Соп.
 Фл.
 Кл.
 Баян
 Тр.
 Тромб.
 Цимб.
 Банд.
 Бараб.
 Тар.
 Бас бараб.
 Скр. I
 Скр. I
 Скр. II
 Скр. II
 Альт
 Виол.
 К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for page 91 and consists of 14 staves. The top staff is for Soprano (Соп.), followed by Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Bassoon (Баян), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), Band (Банд.), Drums (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), and Double Bass (К-бас). The music is in a key with one flat (B-flat major or D minor) and a 4/4 time signature. The Soprano part features a melodic line with eighth and sixteenth notes. The Flute part has rests. The Clarinet and Bassoon parts play a rhythmic pattern of eighth notes. The Trumpet and Trombone parts play a similar rhythmic pattern. The Cymbals, Band, and Drums parts provide a steady rhythmic accompaniment. The Tambourine and Bass Drum parts play a simple rhythmic pattern. The Violin I and II parts play a melodic line with eighth notes. The Viola and Double Bass parts play a rhythmic pattern of eighth notes.

95

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 95. It contains 17 staves for different instruments. The top staff is for the Soprano (Соп.), followed by Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Piano (Баян). Below these are the Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Cymbals (Цимб.), and Band (Банд.). The percussion section includes Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), and Bass Drum (Бас бараб.). The string section consists of Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The woodwinds and strings play melodic lines, while the brass and percussion provide harmonic support and rhythmic patterns. The piano part features complex chordal textures.

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

105

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Алт

Віол.

К-бас

111

Соп.

Фл.

Кл.

Баян

Тр.

Тромб.

Цимб.

Банд.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

115

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

119

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

122

Соп.
Фл.
Кл.
Баян
Тр.
Тромб.
Цимб.
Банд.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Список використаних джерел

1. Браславский Д. Основы инструментовки для эстрадного оркестра / Д. Браславский. – М.: [б. и.], 1967. – 323 с.
2. Гайденко А. П. Инструментознавство та основи теорії інструментування / А. П. Гайденко. – Х.: Майдан, 2010. – 234 с.
3. Гуменюк А. Українські народні інструменти / Г. Гуменюк. – К.: Муз. Україна, 1967. – 243 с.
4. Гуцал В. Инструментовка для оркестру народних інструментів / В. Гуцал. – К.: Муз Україна, 1988. – 79 с.
5. Иванов П. Оркестр українських народних інструментів. [Текст]: музикознавча праця /П. Иванов. – К.: Музична Україна, 1981. – 110 с.
6. Історія української культури [Текст]: навчальний посібник /За загал. ред. І. Крип'якевича. — 4-те вид., стереотип. - К.: Либідь, 2002. – 656 с.
7. Історія української музики: в 6 т. [Текст]: дослідження /АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. – Т. 1.: Від найдавніших часів до середини ХІХ ст. /Відповідний ред. М. Гордійчук. – К.: Наукова думка, 1989. – 448 с.
8. Історія української музики: в 6 т. [Текст]: дослідження /АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. - Т. 2.: Друга половина ХІХ ст. /Ред. колегія Т. Булат та ін.]. – К.: Наукова думка, 1989. – 464 с.
9. Корній Л. Історія української музики: у 3 ч. [Текст]: дослідження /Л. Корній - Київ-Харків-Нью-Йорк, Вид-во М.П. Коць, 1998. – Ч. 2. Друга половина ХVІІІ ст. – 388 с.
10. Кучерук В. Ф., Олексюк О. М., Кучерук Н. П. Клас інструментального ансамблю: навч. посіб. для вищих навч. закл. / В. Ф. Кучерук, О. М. Олексюк, Н. П. Кучерук. – Луцьк: Вежа-друк, 2012. –158 с.
11. Лабунець В. М. Ансамбль народних інструментів: навч.-метод. посіб. – Вінниця: ВМГО «Розвиток», 2006. – 148 с.
12. Пасічник Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: Тези міжн. наук.-теорет. конф. (22-23 березня 2005, Київ). – К.: НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. – С. 63-65.
13. Українська музична культура. [Текст]: навч. посібник /Л.О. Кияновська. – К.: ДМЦНЗКМ, 2002. – 178 с.
14. Черкаський Л. Українські народні інструменти / Л. Черкаський. – К.: Техніка, 2003. – 262 с.
15. Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник / Ю. Юцевич. – Т.: Навч. кн. – Богдан, 2003. – 352 с.

Зміст

Передмова.....	3
Розділ I. Оркестровий клас як засіб виховання музиканта-виконавця, диригента, педагога	6
Теми для рефератів	12
Теми для самостійної роботи	12
Теми для дискусій та семінарів	12
Теми для самоконтролю та перевірки засвоєних знань за кредитно-модульною системою	13
Розділ II. Основні методико-виконавські вказівки та рекомендації стосовно роботи над художнім матеріалом посібника.....	14
Теми для рефератів.....	24
Теми для самостійної роботи	24
Теми для дискусій та семінарів	25
Теми для самоконтролю та перевірки засвоєних знань за кредитно-модульною системою	25
Українські народні мелодії (мелодія народна).....	26
Весільна полька з Серафинець (мелодія народна).....	62
Вітре буйний, вітре буйний... (вірш Т. Шевченка, музика В. Захарченка). Для голосу та народного хору у супроводі оркестру.....	93
Гоп-га-гов (мелодія народна).....	126
Українська полька (мелодія В. Попадюка).....	162
Список використаних джерел	191

Навчально-методичне видання

Охманюк Віталій Федорович

Оркестровий клас

*Навчально-методичний посібник
У 2-х частинах*

Частина 1

Рекомендовано вченою радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Друкується в авторській редакції
Технічний редактор *І. В. Захарчук*

Формат 60x84 ¹/₈. Обсяг 22,55 ум. друк. арк., 22,31 обл.-вид. арк.
Наклад 300 пр. Зам. 124. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.

Охманюк Віталій Федорович – народився 25.09.1978 у м. Любомлі Волинської області. Навчався в Любомльській загальноосвітній середній школі. У 1997 р. закінчив Луцьке державне музичне училище, у 2002 р. – Волинський державний університет імені Лесі Українки за спеціальністю “Музична педагогіка та виховання”. Під час навчання брав участь у Міжнародних і Всеукраїнських конкурсах баяністів. Дипломант V Всеукраїнського конкурсу баяністів “Кращий за фахом” (м. Мелітополь), учасник I Міжнародного конкурсу баяністів “Кримська весна” (м. Ялта), лауреат VI Всеукраїнського конкурсу баяністів “Кращий за фахом” (м. Луцьк), лауреат III Міжнародного конкурсу – фестивалю слов’янської музики “Fortissimo” (м. Харків), учасник

I Міжнародного конкурсу – фестивалю баяністів виконавського мистецтва “АссоHoliday” (м. Київ).

Захистив кандидатську дисертацію “Етнічна музика Черкаської Звенигородщини (ритмоструктурний, парадигматичний та семіологічний аспекти)” й отримав науковий ступінь кандидата мистецтвознавства. Доцент кафедри музичних інструментів інституту мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Викладає такі навчальні дисципліни, як “оркестровий клас”, “ансамбль народної музики”, “спеціальний музичний інструмент” по класу баяна, “оркестрове диригування”.

Виконує обов'язки заступника декана з виховної роботи – інституту мистецтв, а також є керівником оркестру Народного ансамблю пісні і танцю “Розмай” Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Автор збірника українських народних пісень «Пісні Шевченкового краю», 12 фахових публікацій. Брав участь у 18 науково-практичних конференціях. Публікації стосуються проблем дослідження етнічної музики Черкаської Звенигородщини (сіл Кирилівки, Моринців, Тарасівки – малої батьківщини Т. Г. Шевченка).

Нагороджений Подякою голови обласної ради, Почесною грамотою Управління культури Волинської обласної адміністрації, Подякою Луцького міського голови. Відзначений бронзовим нагрудним знаком СНУ імені Лесі Українки, медаллю Української православної церкви.

ISBN 979-0-9007105-0-5

9 790900 710505 >